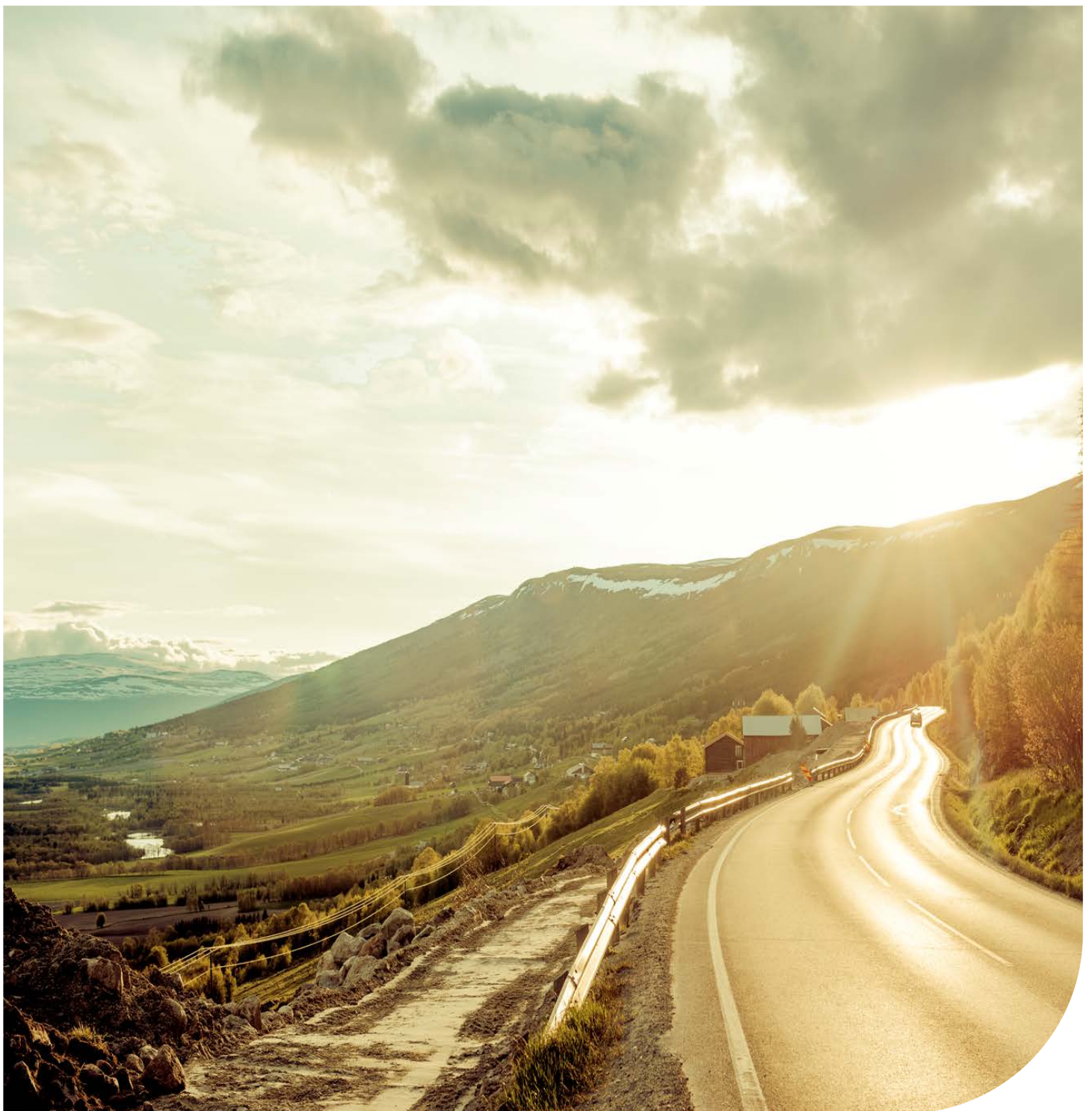

Risiko- og kapitalstyring i Eika Gruppen

**BASEL II - PILAR 3 RAPPORT
2012**

1	ALLIANSEN	2
2	BASEL II – NYE KAPITALDEKNINGSREGLER	3
3	KONSOLIDERING	4
3.1	Beredskapsplan for kapitaldekning	5
4	OVERORDNET RISIKO OG KAPITALSTYRING	5
4.1	Risikostyring i Eika Gruppen AS.....	5
5	OVERORDNEDE ØKONOMISKE HOVEDMÅL OG KAPITALSTRATEGI	6
6	BEREGNING AV KAPITALKRAV I HENHOLD TIL PILAR I	7
6.1	Ansvarlig kapital	7
6.2	Oppsummering av regulatoriske kapitalkrav	8
6.3	Kredittrisiko	8
6.4	Markedsrisiko	13
6.5	Operasjonell risiko	14
7	VURDERING AV KAPITALBEHOV PILAR II	15
7.1	Kredittrisiko	15
7.2	Markedsrisiko	15
7.3	Operasjonell risiko	16
7.4	Likviditetsrisiko.....	16
7.5	Renterisiko knyttet til rentenetto.....	17
7.6	Forsikringsrisiko.....	18
7.7	Strategisk risiko og forretningsrisiko.....	19
7.8	Eierrisiko	19
7.9	Omdømmerisiko	19
8	SOLVENS II	19

1. Alliansen

Eika Gruppen er et finanskonsern eid av 79 selvstendige lokalbanker og Oslo Bolig og Sparelag (OBOS). Konsernets visjon er å styrke lokalbanken som i mer enn 200 år har bidratt til velstand og økonomisk trygghet for enkeltmennesker og næringsliv i lokalsamfunnet. Aksjonærene er hoveddistributører av finanskonsernets produkter og tjenester og utgjør en samlet kundemasse på godt over en million kunder. Dette gjør Eika Alliansen til en av de største aktørene i det norske markedet for salg av finansielle produkter og tjenester.

Produkter tilpasset lokalbankens kunder

Eika Gruppen er en av de største aktørene innen finansielle produkter og tjenester for personmarkedet og småbedriftsmarkedet i Norge. Gjennom konsernets fire produktselskap får lokalbankene et bredt spekter av finansielle produkter og tjenester tilpasset deres kunder i person- og bedriftsmarkedet. Blant de viktigste er skade- og personforsikring fra Eika Forsikring, debet- og kredittkort, leasing og salgspantelån fra Eika Kredittbank og aksje- og pengemarkedsfond samt obligatorisk tjenstepensjon fra Eika Kapitalforvaltning. I tillegg har konsernet to eiendomsmeglerkjeder, Aktiv Eiendomsmegling og Terra Eiendomsmegling. I desember 2012 ble det besluttet å slå disse sammen til en kjede under merkenavnet Aktiv Eiendomsmegling.

I 2012 ble Eika Boligkreditt (tidligere Terra BoligKreditt) skilt ut fra Eika Gruppen, slik at selskapet i dag er direkte eid av aksjonærene i Eika Gruppen AS. Selskapet usteder Obligasjoner med Fortrinnsrett og distribuerer boliglån gjennom bankene.

Ny konsernledelse og konsernstruktur

I 2012 fikk konsernet ny konsernledelse og det ble etablert en ny organisasjonsstruktur for å oppnå bedre styring og utnyttelse av konsernets ressurser. Produktselskapene og salg er samlet i ett område.

Banktjenester og rammevilkår i ett annet. IT og Infrastruktur er et betydelig strategisk område for konsernet og bankene, og dette ble derfor skilt ut som et eget konsernområde. Konsernets interne tjenester. Konserntjenester samt Økonomi og Finans er også egne konsernområder.

Figur 1: Konsernets styringsstruktur per 31.12.2012

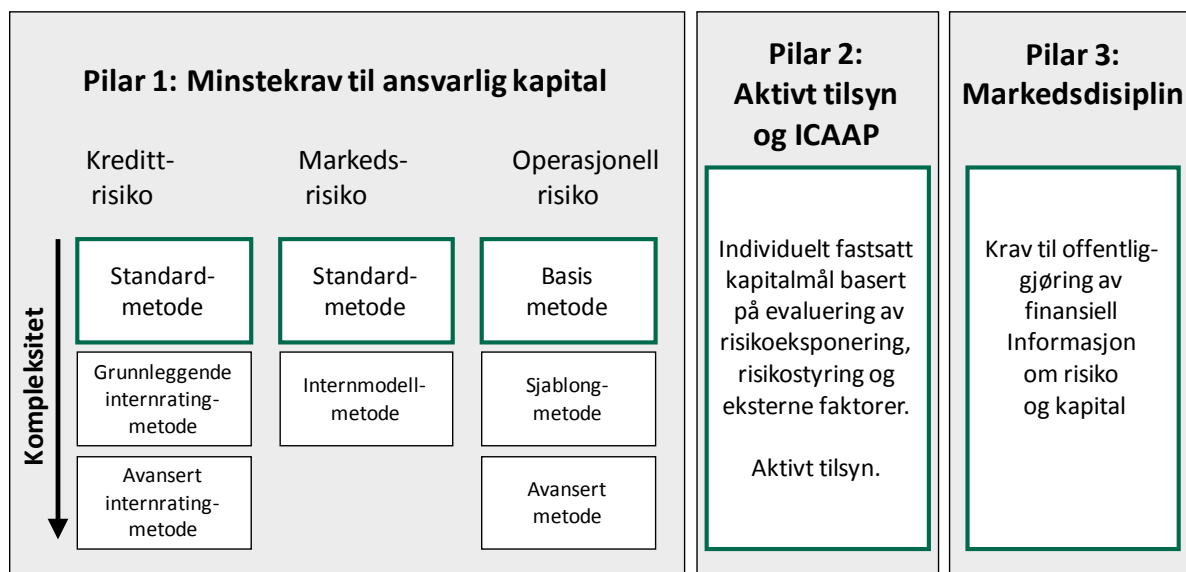

2. Basel II – nye kapitaldekningsregler

BEREGNING AV KAPITALKRAV I HENHOLD TIL PILAR 1 OG PILAR 2 KRAV

Figuren viser oversikt over metoder og krav i henhold til Basel II. Eika konsernet benytter ikke egne modeller for å beregne minstekrav til kapital. Konsernet har valgt standardmetoden for beregning av kapitalkrav til kredittrisiko og basismetoden for beregning av operasjonell risiko. Dette innebærer at beregningen av kapitalkrav for disse risikoer følger kapitalkravforskriftens kategorier og vektingsregler.

Figur 2: Metode for å beregne minimumskrav til ansvarlig kapital i henhold til Pilar 1

Pilar 1

Pilar 1 omhandler minstekrav til kapitaldekning for kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Eika Gruppen benytter standardmetoden angitt i Kapitalkravforskriften¹ og skal til enhver tid ha en ansvarlig kapital som minst utgjør 8 prosent av beregningsgrunnlaget for kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. For forsikringselskap gjelder særskilte regler for kapitalkrav².

Pilar 2

Eika Gruppen skal ha en intern prosess for å vurdere det totale kapitalbehovet i forhold til risikoprofil og en strategi for å opprettholde kapitalnivået. Det vurderte kapitalbehovet skal dekke risikoer som det ikke er tatt hensyn til i beregning av minimumskravet etter pilar 1. Det skal også dekke risiko forbundet med at kvantifisering av risiko og kapitalbehov er basert på metoder og data som inneholder usikkerhet. I tillegg skal tilsynsmyndighetene gjennomgå og evaluere Eika Gruppens interne vurdering av kapitalbehov og strategier, samt overvåke og sikre overholdelse av de myndighetspålagte kapitalkravene. Finanstilsynet er pålagt å evaluere ICAAP-prosessen og resultatene av prosessen. Ved mangelfull etterlevelse av regelverket, kan Finanstilsynet fastsette individuelle kapitalkrav, kreve redusert risikonivå eller kreve forbedret styring og kontroll.

Pilar 3

¹ Forskrift om kapitalkrav for forretningsbanker, sparebanker, finansieringsforetak, holdingselskaper i finanskonsern, verdipapirforetak og forvaltningsselskaper for verdipapirfond mv. (Kapitalkravforskriften)

² Forskrift om minstekrav til kapitaldekning i forsikringselskaper, pensjonskasser, innskuddspensjonsforetak og holdingselskap i forsikringskonsern.

Formålet med Pilar 3 er å supplere minimumskravene under Pilar 1 samt de interne kapitalbehovsvurderingene og den tilsynsmessige oppfølgingen under Pilar 2. Pilar 3 skal bidra til økt markedsdisiplin gjennom krav til offentliggjøring av finansiell informasjon som gjør det mulig for markedet, herunder analytikere og investorer, å vurdere institusjonens risikoprofil og kapitalisering samt styring og kontroll. "Finansiell informasjon" er i forskriftens § 45-1 første ledd definert som informasjon som anses egnet til å påvirke beslutningen til brukere av informasjonen i forbindelse med økonomiske forhold.

Kapitalbehovet og kapitalmålene er vurdert ut fra det internasjonale kapitalkravsregelverket Basel II, slik det er nedfelt i Finansieringsvirksomhetsloven og Kapitalkravsforskriften. ICAAP og Pilar 3 rapportering er på konsolidert nivå i konsernet. Kravet til kapital i Finansieringsvirksomhetsloven § 2-9b er at en finansinstitusjon skal til enhver tid ha ansvarlig kapital som er forsvarlig ut fra risikoen ved og omfanget av den virksomhet institusjonen driver. Dette skal være vurdert både på kort og lengre sikt. Kapitaldekningen skal følgelig være høyere enn minimumskravene på 8 prosent, som er nærmere fastlagt i Kapitalkravsforskriften. Finanstilsynet evaluerer både Eika Gruppens kapitalmål og dokumentasjonen av de vurderinger som styret har lagt til grunn for sine konklusjoner.

3. Konsolidering

Oppstilling i tabell 1 viser konsolideringsgrunnlaget ved konsolidering etter regnskapsreglene og ved konsolidering for kapitaldekningsformål for hvert datterselskap.

Figur 3: Konsolideringsgrunnlag

Beløp i tusen kroner	Anskaffelses- tidspunkt	Forretnings- kontor	Eierandel	Bokført verdi	Bokført verdi
				31.12.2012	31.12.2011
Datterselskaper av Eika Gruppen AS 1)					
Eika Kapitalforvaltning AS 7)	1997-2012	Oslo	100 %	147 604	106 107
Eika Forsikring AS	1997	Hamar	100 %	294 140	256 640
Terra Gruppen AS	2000	Oslo	100 %	112	111
Aktiv Eiendomsmegling AS 4)	2001	Oslo	100 %	25 194	68 294
Norsk Sparebankgruppe AS	2001	Oslo	100 %	112	112
Eika Boligkreditt AS	2003	Oslo	0 %	-	1 068 120
Eika Kredittbank AS 5)	2006	Oslo	100 %	452 699	342 699
Terra Services AS	2007	Oslo	100 %	110	110
Terra Prosjekt AS	2008	Oslo	100 %	112	112
Terra Energi AS	2008	Oslo	100 %	107	107
Terra Alliansen AS 6)	2008	Oslo	100 %	943	732
Terra Markets AS 3)	2009	Oslo	100 %	93 986	6 775
Terra Invest AS	2010	Oslo	100 %	415	415
Eika Servicesenter AS 2)	2011	Oslo	100 %	424	635
Sum				1 015 958	1 850 970

I forbindelse med endring av merkevare har konsernet i første kvartal 2013 endret navn fra Terra Gruppen til Eika Gruppen.

Som følge av dette har enkelte datterselskap også endret navn.

- 1) BankInvest AS ble infusjonert i Eika Gruppen AS i 3. kvartal. Fusjonen ble gjennomført med regnskapsmessig og skattemessig kontinuitet. Sammenligningstall i resultat og balanse er omarbeidet. Som følge av fusjonen ble BankInvest KS avvirket i 4. kvartal 2012.
- 2) Eika Servicesenter AS ble etablert i 2011 gjennom en fisjon av Terra Alliansen AS.
- 3) Eika Gruppen AS har i 2012 foretatt en reversering av tidligere nedskrivning på investeringen i Terra Markets med 30,0 millioner kroner. I konsernregnskapet er resultateffekten eliminert.
- 4) Eika Gruppen AS har i 2012 foretatt en nedskrivning av investeringen i Aktiv Eiendomsmegling AS med 43,1 millioner kroner. I konsernregnskapet er resultateffekten eliminert.
- 5) Terra Kortbank AS og datterselskapet Terra Finans AS ble fusjonert 1. januar 2012 med Terra Kortbank AS som overtagende selskap. Det sammenslåtte selskapet endret navn til Eika Kredittbank AS. Fusjonen ble gjennomført med regnskapsmessig og skattemessig kontinuitet.
- 6) Terra Alliansen AS kjøpte i 2012 selskapet ViS Midt-Norge AS. Selskapene fusjonerte 22. oktober 2012 med Terra Alliansen AS som overtagende selskap. Fusjonen ble gjennomført med regnskapsmessig og skattemessig kontinuitet.
- 7) Etter utkjøp av minoritet i 2. kvartal 2012 er Eika Gruppen AS nå 100 prosent eier av Eika Kapitalforvaltning AS

Datterselskaper eiet av Aktiv Eiendomsmegling AS

Aktiv Eiendomsoppgjør AS	2005	Oslo	100 %
Frogner Bolig og Prosjektmevling AS	2008	Oslo	100 %

Det følger av Finansieringsvirksomhetsloven³ § 2a-8 tredje ledd at konsernbidrag ikke kan gis mellom søsterselskaper. Selskapene kan imidlertid gi konsernbidrag til Eika Gruppen AS. Eika Gruppen AS kan gi konsernbidrag til datterselskaper. Det foreligger således muligheter for å overføre kapital mellom selskapene i konsernet, dersom konsernet eier 90 prosent av aksjene. Hvert enkelt selskap er imidlertid underlagt kapitalkrav som må oppfylles på selskapsnivå. Utdeling av konsernbidrag forutsetter at selskapet har forsvarlig kapital.

3.1 BEREDSKAPSPLAN FOR KAPITALDEKNING

Eika Gruppens aksjonærer har gjennomgående høy soliditet. Ved kapitalbehov vil primært selskapets aksjonærer bli invitert til å delta i emisjon for å styrke kapitalen i konsernet og selskapene. Konsernet har etablert en beredskapsplan for kapitaldekning som skal bidra til at konsernet har gode prosesser for styring av kapital.

4. Overordnet risiko og kapitalstyring

4.1 RISIKOSTYRING I EIKA GRUPPEN AS

Effektiv risikostyring og god intern kontroll er avgjørende for å sikre måloppnåelse i Eika konsernet og inngår i den løpende styringen og oppfølgingen av virksomheten.

Gjennom god risikostyring og kontroll skal Eika Gruppen til enhver tid være i stand til å identifisere, vurdere, håndtere, overvåke og rapportere risiko som kan hindre oppnåelse av vedtatte mål. Eika Gruppens rammeverk for risikostyring og kontroll definerer konsernets risikovilje og prinsipper for styring av risiko og kapital i konsernet. Konsernet har etablert uavhengige risikostyrings- og compliancefunksjoner som løpende overvåker og rapporterer om risikohåndteringen etterleves, fungerer som forutsatt og holdes innenfor vedtatte rammer.

Eika Gruppen med datterselskaper har virksomhet innenfor ulike områder, hvor hvert enkelt virksomhetsområde har sine iboende risikoer. Eika Gruppen har etablert et rammeverk for styring og kontroll gjennom policyer fra konsern med kvartalsvis rapportering av status og utvikling. Det overordnede faglige ansvaret for risikostyring i konsernet er hos konserndirektøren for økonomi og finans som inngår i konsernledergruppen i Eika Gruppen konsern. Konsernet har etablert en risikostyringsfunksjon på konsernnivå, i tillegg til compliance- og risikostyringsfunksjon i datterselskapene som har krav til egne funksjoner.

Funksjonene er organisert etter prinsippet om tre forsvarslinjer. 1. forsvarslinje utgjør selskapenes dag- til- dag operative risikostyring og kontroll. Daglig leder kommuniserer og implementerer risikopolicy og strategier og linjen etterlever gjennom konkrete vurderinger og utførelse av kontroller. Selskapene i konsernet har etablert risikostyrings- og compliancefunksjoner som løpende overvåker og rapporterer om risikohåndteringen etterleves, fungerer som forutsatt og holdes innenfor vedtatte rammer. Disse utgjør 2. forsvarslinje. Styret og styrets revisjonsutvalg må i henhold til sitt ansvar forsikre seg om at risikostyring og internkontroll fungerer i praksis. Eika Gruppen har derfor etablert en uavhengig internrevisjonsfunksjon som er utkontraktert til PwC. Internrevisjonen utgjør selskapets 3. forsvarslinje.

Handlingsplaner og status på risiko og tiltak overvåkes nøye og inngår i løpende leder- og medarbeideroppfølging og rapportering gjennom året. Selskapene styrer etter vedtatte risikostrategier, og det er utviklet rutiner og instruksjoner i forbindelse med risikogjennomganger, som skal sikre at selskapene og konsernet håndterer risiko på en tilfredsstillende måte. Det gjennomføres kvartalsvis risikorapportering som gir en samlet oversikt over eksponering i forhold til etablerte rammer i det enkelte datterselskap, slik at ledelsen og styret kan påse at risikoeksponeringen er innenfor fastsatt risikovilje. Risikorapporteringen kvantifiserer og vurderer alle hovedrisikoer som er relevante for selskapet, herunder kredittrisiko, markedsrisiko, operasjonell risiko, likviditetsrisiko, renterisiko, forsikringsrisiko, compliance mv. Status på de ulike risikoer vurderes i henhold til etablerte rammer og mål. Datterselskapene utarbeider risikorapportering på kvartalsbasis, og basert på risikorapporteringen fra selskapene utarbeides konsolidert risikorapport for Eika Gruppen.

³ Lov om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner (finansieringsvirksomhetsloven)

4.1.1 ICAAP prosessen

ICAAP-prosessen inngår som en vesentlig del av konsernets styring og kontroll. ICAAP-prosessen tar utgangspunkt i strategi, budsjetter og prognoser som utarbeides på årlig basis i november i datterselskapene og i desember for konsernet.

Estimerte budsjetter og prognoser utarbeides for 3 år frem i tid av administrasjonen i det enkelte datterselskap og fremlegges for styret. Basert på budsjett og prognose som representerer forventet utvikling i selskapet, foretar Risk beregninger av kapitalbehov for de neste 3 år.

Risk foretar utover dette stresstester basert på Norges Banks stresstest, kommunisert i «Finansiell stabilitet 2/12», av hva som vil være et rimelig, men strengt nedgangsscenario for selskapene, Pilar 2 risikoer. Hensikten er å simulere verste-fall konsekvenser for selskapene og konsernet.

Den foreløpige ICAAP rapporten er grunnlag for styrets vurdering av eventuelle muligheter for utbytteutdeling, behov for tilførsel av kapital, mv. Prosessen i datterselskapenes styrer innebærer gjennomgang og diskusjon av viktige forutsetninger i ICAAP analysen, herunder:

- vesentlige forutsetninger i budsjett og 3 års prognose,
- vurdering av kapitalmål

Innspill fra den innledende ICAAP-prosessen med vurderinger i siste styremøte før årsskiftet, samt endelige årsregnskaper, danner grunnlaget for oppdaterte ICAAP beregninger. Styret i Eika Gruppen AS godkjenner endelig ICAAP for konsernet som oversendes Finanstilsynet.

5. Overordnede økonomiske hovedmål og kapitalstrategi

Figur 4: Risikovilje Eika Gruppen oppdatert per 31.12.2012

Kreditt risiko	Markeds risiko	Operasjonell risiko	Likviditets risiko	Rente Risiko*	Forsikrings risiko	Strategisk risiko	Omdømme risiko	Eier risiko
Lav	Moderat	Lav	Moderat	Moderat	Moderat	Moderat	Lav	Moderat

*Renterisiko knyttet til rentenetto, forskjell mellom utlånsrente og fundingkostnad

Figur 5: Oversikt over kapitalmål for konsernet per 31.12.12

Ren kjernkapital	Kjerne kapitaldekning	Kapitaldekning
9,5 %	11 %	13 %

På bakgrunn av en helhetsvurdering av markedskrav, regulatoriske krav samt ICAAP/ORSA evaluering har konsernet fremoverskuende kapitalmål. 22. mars offentliggjorde Finansdepartementet i form av Stortingsproposisjon 96L (2012 - 2013) et lovforslag som endrer og øker kapitalkravene til norske banker og finansinstitusjoner. Eika Gruppen har derfor igangsatt en prosess for å vurdere endringer i kapitalmålene. Konsernet viderefører det praktiske styringsmålet på 14 prosent inntil revisjonen er gjennomført. Eika Gruppen har valgt en strategi ut ifra usikkerheten knyttet til fremtidig regelverk å ligge over det praktiske styringsmålet.

6. Beregning av kapitalkrav i henhold til Pilar I

Konsernet har valgt standardmetoden for beregning av kapitalkrav for kredittrisiko og markedsrisiko, og basismetoden for beregning av operasjonell risiko. Dette innebærer at beregningen av kapitalkrav for disse risikoer følger Kapitalkravsforskriftens kategorier og vektingsregler.

Regelverket etter Kapitalkravsforskriften, Basel II, innebærer følgende vektingsregler av vesentlig betydning for kredittrisikoen i konsernet:

- Små og diversifiserte engasjementer, såkalte massemarkedsengasjementer, gis redusert vektning fra 100 prosent til 75 prosent.
- Fordringer mot bank veker 20 prosent.

Eika Gruppen har med virkning fra 1. januar 2013 endret klassifisering av begrepene for markedsrisiko og tilordning til handelsportefølje i forbindelse med kapitaldekningsrapportering (COREP). Konsernet har ikke handelsportefølje. Dette medfører at Eika Gruppens plassering av overskuddslikviditet følger av definisjon for ordinær bankportefølje og rapporteres dermed som del av vanlig kapitaldekningsrapportering etter standardmetoden for kredittrisiko.

Beregning av kapital for operasjonell risiko etter basismetoden innebærer at kapitalkravet fastsettes i forhold til selskapets rentenetto og andre inntekter. Kapitalkravet fastsettes til 15 prosent av gjennomsnittlig inntekt de siste tre årene multiplisert med 12,5 for konsernet.

Basert på samlet eksponering og selskapets styring og kontroll med risikoene er det foretatt beregninger av de risikotyper som ikke dekkes av Pilar 1 – minimumskravet til ansvarlig kapital. Vurderingene er del de interne kapitalbehovsvurderingene og omtales Pilar 2 vurderinger.

6.1 ANSVARLIG KAPITAL

Figur 6: Ansvarlig kapital, herunder kjernekapital for Eika Gruppen per 31.12.2012

MORSELSKAP			KONSERN	
31.12.2011	31.12.2012	Beløp i tusen kroner	31.12.2012	31.12.2011
22 206	22 250	Aksjekapital	22 250	22 206
581 410	586 366	Overkursfond	586 366	581 410
1 235 887	235 042	Annen egenkapital	458 477	1 445 198
1 839 502	843 658	Sum balanseført egenkapital	1 067 093	2 048 813
-	-	Forsikringstekniske avsetninger ført i egenkapitalen	172 430	190 455
14 370	8 144	Immaterielle eiendeler	88 117	108 944
-	-	Minstekrav til reassuransavsetning	25 078	22 363
172 506	173 031	Hybridkapital	173 031	172 506
1 997 638	1 008 545	Sum kjernekapital	954 499	1 899 557
-	-	Ansvarlig lånekapital	-	340 321
1 997 638	1 008 545	Sum ansvarlig kapital	954 499	2 239 878
31.12.2011	31.12.2012	Kapitaldekning	31.12.2012	31.12.2011
2 280 888	1 660 325	Vektet beregningsgrunnlag kredittrisiko	4 675 058	17 080 500
-	-	Vektet beregningsgrunnlag markedsrisiko	-	284 150
385 350	449 850	Vektet beregningsgrunnlag operasjonell risiko	1 033 950	1 192 975
-	-	Nedskrivning på grupper av utlån	(1 999)	(2 098)
2 666 238	2 110 175	Sum vektet beregningsgrunnlag	5 682 869	18 531 387
213 299	168 814	Kapitalkrav tilsvarende 8 % av beregningsgrunnlag	454 629	1 482 511
74,9 %	47,8 %	Kapitaldekningsprosent	16,8 %	12,1 %
74,9 %	47,8 %	Kjernekapitaldekning	16,8 %	10,3 %
1 784 339	839 731	Overskudd av ansvarlig kapital	499 870	757 367

Ren kjernekapitaldekning utgjør 13,8 prosent per 31. desember 2012.
 Kapitaldekning for konsernet i 2011 er ikke omarbeidet for avvirket og solgt virksomhet.

Figur 7: Kapital i konsernet fordelt på datterselskaper per 31.12.2012

Alle tall i TNOK Per 31.12.2012	Eika Gruppen AS	Eika Kredittbank AS	Eika Kapital forvaltning AS	Eika Forsikring AS	Eika Gruppen
Ren kjernekapital	835 514	417 504	32 894	404 945	781 926
Ansvarlig kapital	1 008 545	417 504	32 894	404 945	954 957
Kredittrisiko balanseført beløp (beregnet)	1 660 320	2 840 480	58 204	1 359 559	3 315 500
Kapitalkrav kredittrisiko	132 826	227 238	4 656	108 765	265 240
Kapitalkrav markedsrisiko	-	-	-	-	-
Kapitalkrav operasjonell risiko	35 988	35 877	-	-	82 716
Nedskrivninger på grupper av utlån	-	(1 999)	-	-	(1 999)
Samlet kapitalkrav	168 814	261 116	12 856	108 765	454 629
Ren kjernekapital %	39,6 %	12,8 %	20,5 %	29,8 %	13,8 %
Kjernekapitaldekning %	47,8 %	12,8 %	20,5 %	29,8 %	16,8 %
Kapitaldekning %	47,8 %	12,8 %	20,5 %	29,8 %	16,8 %

Tabellen viser sammensetning av ansvarlig kapital i Eika Gruppens datterselskaper. Konsernet hadde per 31.12.2012 en ren kjernekapitaldekning på 13,8 prosent mot 9,3 prosent i 2011 og kapitaldekning på 16,8 prosent mot 12,1 prosent i 2011. Kapitaldekning for konsernet i 2011 er ikke omarbeidet for avvirket og solgt virksomhet.

6.2 OPPSUMMERING AV REGULATORISKE KAPITALKRAV

Figur 8: Kapitalkrav fordelt på risikotyper i henhold til Pilar I

Kapitalbehov	31.12.2012
Ren kjernekapital	13,8 %
Kjernekapitaldekning	16,8 %
Kapitaldekning	16,8 %
Kredittrisiko	374 005
Operasjonell risiko	82 716
Markedsrisiko	-
Fradrag i kredittrisiko	-1999
Pilar 1 krav	454 629
Beregningsgrunnlag	5 682 869

6.3 KREDITTRISIKO

Kredittrisiko er risiko for tap som skyldes at kunder/motparter ikke kan møte sine betalingsforpliktelser. Kredittrisiko vedrører alle fordringer på kunder/motparter, utlån, kreditter, garantier, leasing, uoppgjorte handler, ikke trukkede kreditter, samt motpartsrisiko som oppstår gjennom inngåtte reassuranseavtaler, derivater og valutakontrakter. Kredittrisiko avhenger av blant annet fordringens størrelse, tid til forfall, sannsynlighet for mislighold og eventuelle sikkerhetens verdi. Kredittap kan også oppstå som følge av operasjonelle feil.

Motpartsrisiko defineres som risiko for tap som følge av at motparter i derivatposisjoner, inngåtte reassuranseavtaler og øvrige fordringshavere (herunder forsikringstakere) ikke kan møte sine forpliktelser.

Figur 9: Kredittrisiko fordelt på datterselskap per 31.12.2012

Kapitalkrav kreditt risiko	31.12.2012	Fordeling
Eika Kredittbank AS	261 116	57 %
Eika Forsikring AS	108 765	24 %
Eika Kapitalforvaltning AS	12 856	3 %
Eika Gruppen AS	35 988	8 %
Andre selskaper	35 904	8 %
Samlet kapitalkrav	454 629	100 %

6.3.1 Risikovilje og eksponering

Kredittrisiko er konsernets vesentligste risiko og utgjorde per 31.12.12 57 prosent av konsernets samlede Pilar 1 krav.

Kredittrisiko i konsernet består hovedsakelig av utlån- og leasingfinansiering av objekter og usikret kreditt knyttet til utstedelse av kredittkort i Eika Kredittbank AS, samt fordringer på forsikringskunder, bankinnskudd og reassurandører Eika Forsikring AS.

Konsernet er gjennom Eika Forsikring eksponert for kredittrisiko knyttet til fordringer på gjenforsikrere og bankinnskudd. For å håndtere denne risikoen har selskapets styre fastsatt rammer for risikospredning og krav til rating av reassurandørene, samt krav til motparter og konsentrasjon av disse.

Figur 10: Fordeling av gjenforsikrere etter ratingklasse per 31.12.2012

AA-	62 %
A+	25 %
A	5 %
A-	8 %
Sum	100 %

Eika Forsikring, Eika Kredittbank, Eika Kapitalforvaltning og Eika Gruppen er eksponert for kredittrisiko i sin kapitalforvaltning ved investeringer i verdipapirer. Denne kredittrisikoen begrenses gjennom fastsatte investeringsrammer.

Figur 11: Plassering i rentepapirer per 31.12.2012 fordelt etter ratingklasse

Ratingklasse	Finansielle instrumenter til virkelig verdi	Andel av total portefølje
AAA	656 733	29 %
AA+	425 032	19 %
AA	50 251	2 %
AA-	20 186	1 %
A+	128 129	6 %
A	193 506	9 %
A-	216 639	10 %
BBB+	451 467	20 %
BBB	91 800	4 %
Sum	2 233 743	100 %

Figur 12: Spesifikasjon av risikovektet volum og kapitalkrav per 31.12.2012

	Eika Gruppen AS		Eika Gruppen	
	Risikovektet volum 31.12.2012	Kapitalkrav 31.12.2012	Risikovektet volum 31.12.2012	Kapitalkrav 31.12.2012
<i>Beløp i 1000 kroner</i>				
Stater og sentralbanker	-	-	-	-
Lokale og regionale myndigheter	-	-	14 675	1 174
Offentlig eide foretak	-	-	-	-
Institusjoner	1 056 363	84 509	514 088	41 127
Foretak	574 738	45 979	526 975	42 158
Massemarked	-	-	2 001 538	160 123
Pantsikret eiendom	-	-	-	-
Andeler i verdipapirfond	11 763	941	19 113	1 529
Øvrige engasjementer	17 463	1 397	159 225	12 738
Forfalte engasjementer	-	-	79 900	6 392
Kredittrisiko fra forsikringsvirksomheten	-	-	1 359 563	108 765
Sum kredittrisiko	1 660 327	132 826	4 675 078	374 006
Markedsrisiko	-	-	-	-
Operasjonell risiko	449 850	35 988	1 033 950	82 716
Fradrag	-	-	(24 988)	(1 999)
Sum	2 110 175	168 814	5 684 039	454 629

Figur 13: Geografisk eksponering på portefølje på lån og leasing per 31.12.2012

Fylke	Utlån	Leasing	Totalt	Andel portefølje
Ukjent	3 359	74 905	78 264	4 %
Østfold	78 744	130 429	209 173	11 %
Akershus	122 888	124 935	247 823	13 %
Oslo	61 065	24 944	86 009	5 %
Hedmark	23 055	51 238	74 292	4 %
Oppland	11 069	71 479	82 548	4 %
Buskerud	28 115	53 633	81 748	4 %
Vestfold	22 115	48 959	71 074	4 %
Telemark	38 616	74 643	113 259	6 %
Aust-Agder	10 842	24 347	35 189	2 %
Vest-Agder	11 527	18 426	29 954	2 %
Rogaland	29 858	109 222	139 080	7 %
Hordaland	13 227	18 797	32 024	2 %
Sogn og Fjordane	4 014	12 654	16 668	1 %
Møre og Romsdal	9 201	64 816	74 018	4 %
Sør-Trøndelag	23 415	279 255	302 670	16 %
Nord-Trøndelag	16 726	93 196	109 922	6 %
Nordland	24 078	32 304	56 383	3 %
Troms	12 307	28 191	40 497	2 %
Finnmark	1 558	285	1 843	0 %
Svalbard	238	-	238	0 %
Sum portefølje	546 017	1 336 657	1 882 674	100 %

Låne- og leasingporteføljens geografiske eksponering er godt spredt over landet selv dog rundt 40 prosent av porteføljens er konsentrert i fylkene Oslo og Akershus, Østfold og Sør-Trøndelag.

Figur 14: Bransjemessig spredning på låne- og leasingporteføljens per 31.12.12

Bransjeeksponering (TNOK)	31.12.2012	
Brutto utlån pr bransje	Beløp	%
Transport	313 290	17 %
Bygg og anlegg	361 273	19 %
Jord- og skogbruk	238 159	13 %
Industri	179 592	10 %
Eiendom	29 896	2 %
Tjenesteytende næringer	171 677	9 %
Varehandel	73 940	4 %
Privatlån	481 563	26 %
Annet/uspesifisert	33 905	2 %
Totale utlån leasing og lån	1 883 295	100 %

Eika Gruppen er eksponert mot en rekke bransjer, men har vesentlig eksponering mot bygg- og anleggsbransjen, transportbransjen, og mot jord- og skogbruk. Rundt 50 prosent av låne- og leasingporteføljens er rettet mot disse bransjene. Kredittkortutlån og salgspantlån er rettet mot privatpersoner med privat betalingsansvar og ikke mot spesifikke bransjer.

Figur 15: Samlet utlån fordelt etter løpetid per 31.12.2012

Beløp i tusen kroner	31.12.2012	Uten	Løpetid	Løpetid	Løpetid	Løpetid 1-5 år	Løpetid over 5 år	Sum
		avtalt forfall	0-1 måneder	1-3 måneder	3-12 måneder			
Kontanter og innskudd i sentralbanker	51 265	11	51 254	-	-	-	-	51 265
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 031 969	-	1 031 969	-	-	-	-	1 031 969
Utlån til kunder	3 272 859	-	1 947	1 410 295	38 017	1 305 376	517 224	3 272 859
Verdipapirer	2 621 885	367 069	339 288	156 867	311 962	1 408 309	38 390	2 621 885
Andre eiendeler med avtalt løpetid	868 153	-	387 263	38 139	442 751	-	-	868 153
Andre eiendeler uten avtalt løpetid	949 372	949 372	-	-	-	-	-	949 372
Sum eiendeler	8 795 503	1 316 452	1 811 721	1 605 301	792 730	2 713 685	555 614	8 795 503

Figur 16: Utlån til kunder fordelt på engasjementstype per 31.12.2012

Beløp i tusen kroner	31.12.2012	31.12.2011
Nedbetalingslån	546 158	415 330
Leiefinansieringsavtaler	1 337 137	1 152 975
Brukskreditter	1 424 951	1 186 835
Sum utlån før spesifiserte og uspesifiserte tapsavsetninger	3 308 246	2 755 140
Individuelle nedskrivninger	10 399	10 045
Gruppevise nedskrivninger	24 988	26 219
Sum netto utlån og fordringer på kunder	3 272 859	2 718 876

Figur 17: Individuelle og gruppevise nedskrivninger for verdifall

Individuelle nedskrivninger	31.12.2012	31.12.2011
Nedskrivning for verdifall på utlån og garantier 1. januar	10 045	18 263
- Konstaterte tap i perioden hvor det tidligere er foretatt nedskrivninger	-3 690	-10 109
Periodens nedskrivninger til dekning av tap på utlån	4 044	1 891
Sum individuelle nedskrivninger for verdifall	10 399	10 045
Gruppevise nedskrivninger		
Nedskrivning for verdifall på utlån og garantier 1. januar	26 219	34 114
Periodens nedskrivninger på grupper av utlån	-1 232	-7 894
Sum gruppevise nedskrivninger for verdifall	24 988	26 219

Figur 18: Tap på utlån og andre fordringer per 31.12.2012

Beløp i tusen kroner	2012	2011
Spesifikasjon av periodens bokførte tap på utlån		
Periodens endring i individuelle nedskrivninger for verdifall	354	(8 218)
Periodens endring i gruppevise nedskrivninger	(1 231)	(7 894)
Resultatførte renter på utlån hvor det er foretatt nedskrivning for tap	2 744	12 234
Konstaterte tap i perioden	37 917	43 678
Inngang på tidligere konstaterte tap	3 324	10 189
Sum	36 460	29 611
Spesifikasjon av periodens bokførte tap på kundefordringer og andre fordringer		
Endring i tapsavsetning	-882	(1 211)
Konstaterte tap i perioden	3 060	4529
Inngang på tidligere konstaterte tap	-284	(430)
Sum	1 893	2 888
Sum tap på utlån og fordringer	38 352	32 499

Utlån, misligholdte /tapsutsatte lån og individuelle /gruppevise nedskrivninger:

Utlån er regnskapsmessig behandlet i henhold til Finanstilsynets forskrift FOR 2004-12-21 nr. 1740: Forskrift om regnskapsmessig behandling av utlån og garantier i finansinstitusjoner ("Utlånsforskriften av 2004"). Overgangen til Utlånsforskriften av 2004 ble innført med virkning fra 1. januar 2006.

Utlån er vurdert til nominelle verdier med unntak av tapsutsatte og misligholdte lån der det foreligger objektive indikasjoner på at et tap ved verdifall har påløpt. Misligholdte lån defineres som misligholdt når forsinket betaling er mer enn 90 dager og forsinkelsen ikke skyldes tilfeldige forhold hos kunden. Tapsutsatte lån er ikke nødvendigvis misligholdt, men kundens økonomiske situasjon og verdien av sikkerhetene innebærer fare for tap.

Dersom det foreligger objektive indikasjoner på at et tap ved verdifall har påløpt, måles tapet som differansen mellom eiendelens balanseførte verdi og nåverdien av de estimerte framtidige kontantstrømmene (eksklusiv framtidige kredittap som ikke har påløpt), diskontert med den finansielle eiendelens opprinnelige effektive rente (dvs. den effektive renten beregnet ved førstegangsinnregning). Tapsbeløpet innregnes i resultatet.

Friskmelding av misligholdte engasjement skal skje når gjeldende betalingsplaner er fulgt over en tid og engasjementet ikke lenger vurderes som tapsutsatt. Nedskrivninger for kredittap er foretatt på individuelle utlån. Det er foretatt gruppevise nedskrivninger. Vurderingene i forhold til gruppevise nedskrivninger er

basert på en skjønnsmessig vurdering i forhold til verdiutvikling på finansiert utstyr (sikkerheten), samt utvikling i konkursrater innenfor de ulike sektorene der selskapet er eksponert.

Konstaterte tap og inngang på tidligere konstaterte tap føres over resultat etter hvert som de oppstår. Konstaterte tap på utlån er tap som regnes som endelige. Når et misligholdt engasjement vurderes som umulig å inndrive, konkursbehandling er avsluttet eller insolvens er konstatert, og eventuelle sikkerheter er realisert eller overtatt, bokføres tapet som konstatert.

Lån som er fullt nedskrevet som følge av at tap er konstatert, fjernes fra balanseoppstillingen og inngår ikke i brutto utlån. Når selskapet innhenter gjenstander for realisasjon av pant eller salg av leasinggjenstander og dette skyldes kundens mislighold klassifiseres utlånet som overtatt eiendel og verdsettes fortløpende etter antatt realisasjonsverdi. Faktiske tap ved realisasjon føres mot tap på utlån i resultatregnskapet.

6.3.2 Styring og kontroll

Eika Gruppens viktigste distribusjonskanal er aksjonærene og andre sparebanker. Dette er banker som er lokalt forankret med høy grad av lojale kunder, og med gode kunnskaper om sine markeder. Kundeseleksjon gjennom distributørbankene vurderes å bidra til at konsernet gjennomgående har lojale og gode kunder.

Eika Kredittbank AS har utarbeidet scoringsmodeller for å fange opp risiko og betjeningsevne som er karakteristiske for den enkelte kundegruppe. Gjennom scoringsmodellene fastsettes risikoscore, som er bestemmende for hvilke rammer kunden tilbys.

For å sikre at selskapene etterlever rutiner og at det oppnås god kvalitet på kredittarbeidet, er det etablert løpende kontroller knyttet til etterlevelse.

Overordnet styring og kontroll av risiko er nærmere beskrevet i kapittel Overordnet risiko og kapitalstyring ovenfor.

6.3.3 Kapitalbehov (Regulatoriske minimumskrav)

Eika Gruppen benytter seg av standardmetoden for beregning av kapitalkravet for kredittrisiko. Kapitalkravet er beregnet til 454,6 millioner kroner per 31.12.2012.

6.4 MARKEDSRISIKO

Markedsrisiko er risiko for resultatendringer som følge av endringer i markedspriser, og består av aksjerisiko, renterisiko, spreadrisiko og valutarisiko.

Eika Gruppen har med virkning fra 1. januar 2013 endret klassifisering av begrepene for markedsrisiko og tilordning til handelsportefølje i forbindelse med kapitaldekningsrapportering (COREP). Konsernet har ikke handelsportefølje. Dette medfører at konsernets plassering av overskuddslikviditet følger av definisjon for ordinær bankportefølje og rapporteres dermed som del av vanlig kapitaldekningsrapportering etter standardmetoden for kredittrisiko.

Investeringene til Eika Kredittbank består av plassering av overskuddslikviditet, utelukkende i renteinstrumenter. Overskuddslikviditeten er igjen en del av selskapets funding og denne skal ikke være gjenstand for kortsiktige plasseringer med formål om å oppnå kursgevinster. Investeringene betraktes som posisjoner i gjeldsinstrumenter utenfor handelsportefølje. Posisjonene behandles og rapporteres som del av kredittrisikoen etter standardmetoden.

Aksjer i datterselskaper og strategiske plasseringer er ikke en del av aksjerisikoen, men inngår i strategisk risiko og eierrisiko.

Eika Gruppen benytter Finanstilsynets stresstestparameter for markedsrisiko ved gjennomføring av interne kapitalbehovsvurderinger (ICAAP) for å vurdere eventuelle pilar 2 tillegg. Dette med bakgrunn i at stresstestene ansees relevante for å vurdere effekten av markedsendringer. Øvrig markedsrisiko som behandles i konsernets ICAAP prosess stammer fra Eika Forsikring. Eika Forsikring beregner og rapporterer markedsrisiko i Stresstest 1 rapporteringen til Finanstilsynet som ledd i Solvens II tilpasning. I dagens regelverk er det ikke et kapitalkrav for markedsrisiko i forsikringsvirksomheten.

6.4.1 Risikovilje og eksponering

Konsernet har en moderat risikovilje gjeldende markedsrisiko. Gjennomgående er porteføljene relativt konservativt plassert og hovedsakelig plassert i rentepapirer (94 prosent). Forvaltning og plassering av overskuddslikviditet fra Eika Kredittbank og Eika Forsikring skjer gjennom Eika Kapitalforvaltning etter egne instruksjoner og forvaltningsavtaler. Eika Forsikring AS har en portefølje på underkant av 2,1 milliarder og Eika Kredittbank AS har en portefølje på 336 millioner kroner. Eika Gruppen AS har investert omtrentlig 10 millioner aksjefond.

6.4.2 Styring og kontroll

Det er etablert strategier for markedsrisiko/kapitalforvaltningsstrategier som gir rammer for ønsket risiko.

Kvartalsvis gjennomføres det risikorapportering som gir samlet oversikt over eksponering innenfor de ulike aktivaklassene, samt avkastning målt opp mot referanseindeks. I tillegg overvåkes renterisiko på eiendeler og gjeld.

Overordnet styring og kontroll av risiko er nærmere beskrevet i kapittel 4 ovenfor.

6.4.3 Kapitalbehov (Regulatoriske minimumskrav)

Konsernet har ikke handelsportefølje og beregner ikke markedsrisiko etter pilar 1. Konsernets plassering av overskuddslikviditet følger av definisjon for ordinær bankportefølje. Beregning og rapportering skjer dermed som del av vanlig kapitaldekningsrapportering etter standardmetoden for kredittrisiko.

6.5 OPERASJONELL RISIKO

Operasjonell risiko er risikoen for tap som følge av utilstrekkelig eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil, eller eksterne hendelser. Operasjonell risiko omfatter også compliancerisiko og juridisk risiko.

Compliancerisiko er risiko for brudd på lover, forskrifter, andre relevante myndighetsbestemmelser og interne regelverk, som innebærer; risiko for sanksjoner fra myndighetene, økonomisk tap (erstatningsansvar) og omdømmerisiko eller pålegg.

Juridisk risiko kan defineres som risikoen for tap fordi en inngått kontrakt ikke kan gjennomføres, eksempelvis som følge av utilstrekkelig dokumentasjon, at en motpart ikke har lovlig rett til å inngå kontrakten, usikkerhet om lovligheten av en kontrakt eller kontraktklausul, og problemer med gjennomføring av en kontrakt i konkurs eller konkursliknende situasjoner.

Konsernet har valgt basismetoden for beregning av kapitalkrav. I basismetoden er beregningsgrunnlaget for minstekravet til ansvarlig kapital gitt ved 15 prosent av gjennomsnittlig inntekt de tre siste år multiplisert med 12,5 jf. § 42-1 i Kapitalkravsforskriften.

6.5.1 Risikovilje og eksponering

Konsernet skal ha en lav risikoprofil når det gjelder operasjonell risiko. Konsernet er eksponert for en betydelig iboende operasjonell risiko gjennom datterselskapene. Det enkelte datterselskap er eksponert for større eller mindre operasjonelle risikoer i sine prosesser.

6.5.2 Styring og kontroll

Konsernet har utarbeidet policyer, strategier og rutiner for alle vesentlige prosesser i konsernet. Disse skal bidra til at identifiserte operasjonelle risikoer blir håndtert på en slik måte at gjenværende risiko blir akseptabel. Det er videre tegnet hensiktsmessige forsikringsordninger, samt utarbeidet relevante beredskapsplaner for å håndtere krisesituasjoner.

Datterselskapene følger opp operasjonell risiko gjennom rapporterte tap og hendelser, gjennomførte complianceaktiviteter, internrevisjon mv. Risk utarbeider kvartalsvise risikoreporter som kvantifiserer og vurderer den operasjonelle risikoen gjennom hendelsesrapporteringen. Disse rapportene gir ledelsen og styret grunnlag for å vurdere status for eksponeringen i henhold til etablerte rammer og mål. Basert på datterselskapenes rapportering utarbeides konsolidert risikoreport for konsernet.

Det er etablert egne compliancefunksjoner som følger opp compliancerisiko i selskapene som har krav til compliancefunksjon.

Overordnet styring og kontroll av risiko er beskrevet i kapittel Overordnet risiko og kapitalstyring ovenfor.

6.5.3 Kapitalbehov (Regulatorisk minimumskrav)

Eika Gruppen benytter seg av basismetoden for beregning av kapitalkravet. Kapitalkravet er beregnet til 82,7 millioner kroner per 31.12.2012. Beregningen er basert på omregnede inntektstall etter utskillelsen av Eika Boligkreditt.

Eika Forsikring AS er ikke underlagt krav om beregning av særskilt kapitalkrav for operasjonell risiko. Inntekter vedrørende Eika Forsikring AS er derfor holdt utenfor beregningsgrunnlaget for konsernet. Se kapittel 8.

7. Vurdering av kapitalbehov Pilar II

7.1 KREDITTRISIKO

Kapitalkravsforskriftens minimumskrav i henhold til Pilar I forutsetter en diversifisert portefølje. Det forutsettes derfor at det gjøres påslag for kredittrisiko knyttet til konsentrasjonsrisiko.

Aksjonærbankene som største distributørkanal gjør at kundene har en god geografisk spredning. Konsernets kunder er i hovedsak privatmarkeds kunder hvor hver kunde utgjør en relativt liten andel av konsernets totalportefølje.

Eika Kredittbank AS har fokus på bedriftskunder spesielt gjelder dette salg av leasing som hovedsakelig er et næringsprodukt. Bedriftsporteføljen i Eika Kredittbank AS er hovedsakelig næringslivskunder innenfor SMB-markedet.

For analyse av konsentrasjonsrisiko har Eika Gruppen valgt å benytte Herfindahl-Hirshman-indeksen (HHI indeksen). Ved en eventuelt lite diversifisert portefølje mot enkeltkunder, bransje eller geografi vil indeksen vise dette i form av høye α - og β -verdier. Nivåene for påslag er satt ut ifra bransjestandard, og referer til Banco De Espana's ICAAP-guidelines⁴.

7.2 MARKEDSRISIKO

For å kunne vurdere et Pilar 2 kapitalbehov beregnes først et grunnlag for markedsrisikoen basert på generell risiko (renterisiko) for alle rentepapirer og spesifikk risiko (kredittpreadrisiko) for øvrige papirer enn

⁴ http://app.bde.es/clf_www/leyes.jsp?id=101883

statspapirer ihht. Pilar I. Selve grunnlaget går til fradrag for total markedsrisiko og inngår for øvrig i beregningen av kredittrisiko etter standardmetoden. Det eneste formålet med dette beregningsgrunnlaget er å etablere et utgangspunkt for å kunne gjennomføre stresstester som basis for vurdering av pilar 2 kapitalbehov som del av ICAAP vurderingene.

Konsernets policy for markedsrisiko legger til grunn følgende stressscenario:

- Et fall i aksjemarkedene på 30 prosent, med tillegg for manglende risikospredning og likviditet. Det er benyttet stresstest på 39 prosent for aksjefond og 45 prosent for enkelt aksjer.
- Et parallelt skift i rentekurven på 2 prosentpoeng
- En endring i kursen på utenlandsk valuta med 10 prosent, med tillegg for manglende risikospredning (5 prosent)
- Økt kredittspread på 0 punkter for statspapirer, 20 punkter for kommunerisiko, 50 punkter for OMF'er og 1 prosent for bank/finans papirer.

Det foretas evaluering av Pilar 2 kapitalbehov opp mot beregnet stresstest i tråd med ovennevnte. Analyse av avkastning i forhold til relevante indekser viser at selskapenes avkastning følger generell markedsrisiko.

Konsernet beregner et internt kapitalkrav, (pilar 2 tillegg) knyttet til markedsrisiko som følge av stressforutsetninger, valutaeksponering og konsentrasjonsrisiko.

Konsernet er i tillegg til markedsrisiko under Pilar 2, eksponert for markedsrisiko i form av renterisiko som oppstår på grunn av ulik rentebinding på eiendeler og gjeld. Denne risiko behandles særskilt.

7.3 OPERASJONELL RISIKO

Det er foretatt kvantitative vurderinger over tap i verste fall i de enkelte datterselskap, og den operasjonelle risiko vurderes å gi relativt lave kvantitative påslag. Den vesentligste risiko anses å være compliancerisiko. Det er ikke beregnet direkte påslag for compliancerisiko. Denne påvirker imidlertid strategisk og likviditetsrisiko, som det beregnes påslag for.

7.4 LIKVIDITETSRISIKO

Risikoen for at selskapet ikke klarer å oppfylle sine løpende forpliktelser og/ eller finansiere endringer i aktivaallokeringen uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på aktiva som må realiseres eller i form av ekstra dyr finansiering.

Eksponering og forfallstruktur fremgår av tabellen under:

Beløp i tusen kroner	31.12.2012	Uten	Løpetid	Løpetid	Løpetid	Løpetid 1-5 år	Løpetid	Sum
		avtalt forfall	0-1 måneder	1-3 måneder	3-12 måneder		over 5 år	
Kontanter og innskudd i sentralbanker	51 265	11	51 254	-	-	-	-	51 265
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 031 969	-	1 031 969	-	-	-	-	1 031 969
Utlån til kunder	3 272 859	-	1 947	1 410 295	38 017	1 305 376	517 224	3 272 859
Verdipapirer	2 621 885	367 069	339 288	156 867	311 962	1 408 309	38 390	2 621 885
Andre eiendeler med avtalt løpetid	868 153	-	387 263	38 139	442 751	-	-	868 153
Andre eiendeler uten avtalt løpetid	949 372	949 372	-	-	-	-	-	949 372
Sum eiendeler	8 795 503	1 316 452	1 811 721	1 605 301	792 730	2 713 685	555 614	8 795 503
Gjeld til kredittinstitusjoner	1 187 028	-	-	407 180	-	779 848	-	1 187 028
Innskudd fra kunder	2 125 362	2 125 362	-	-	-	-	-	2 125 362
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	711 175	-	-	-	45 000	666 175	-	711 175
Annen gjeld med avtalt løpetid	311 349	-	145 981	37 020	128 348	-	-	311 349
Annen gjeld uten avtalt løpetid	3 220 465	3 220 465	-	-	-	-	-	3 220 465
Ansvarlig lånekapital	173 031	173 031	-	-	-	-	-	173 031
Egenkapital	1 067 093	1 067 093	-	-	-	-	-	1 067 093
Sum gjeld og egenkapital	8 795 503	6 585 951	145 981	444 200	173 348	1 446 023	-	8 795 503

Styring av likviditetsrisiko skjer gjennom fastsettelse av rammer for finansieringsstruktur, krav til spredning på instrumenter, markeder og løpetider, samt etablering av beredskapsfasiliteter. Ansvar for operativ likviditetsstyring og ansvaret for kontroll mot rammer/strategi er fordelt på ulike personer.

Styret mottar hvert kvartal oversikt over likviditetsrisikoen.

Overordnet styring og kontroll av risiko er beskrevet i kapittel 4 ovenfor.

7.5 RENTERISIKO KNYTTET TIL RENTENETTO

Renterisiko knyttet til rentenetto oppstår på grunn av ulik rentebinding på innlån og utlån, og/eller at det lånes inn fra andre markeder enn det lånes ut til, slik at renten på innlån endres uten at selskapet kan endre utlånsrenten like raskt.

Konsernet er også eksponert for renterisiko knyttet til tap av rentenetto. Eika Kredittbank finansierer sine utlånsporteføljer gjennom ekstern funding i innskuddsmarkedet, bank, obligasjoner og markedslån. Ulik rentebinding og referanserenter på utlån og innlån gir utslag på rentenetto i selskapene. Renterisiko reduseres ved at innlån og utlån i høy grad tilpasses samme rentebetingelser.

Figur 19: Renterisiko per 31.12.2012:

Beløp i tusen kroner	31.12.2012	Uten rente- eksponering	Rente-	Rente-	Rente-	Rente-	Rente-	Sum
			binding 0-1 måneder	binding 1-3 måneder	binding 3-12 måneder	binding 1-5 år	binding over 5 år	
Kontanter og fordringer på sentralbanker	51 265	11	51 254	-	-	-	-	51 265
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 031 969	-	1 031 969	-	-	-	-	1 031 969
Utlån til kunder	3 272 859	-	1 636 248	1 636 611	-	-	-	3 272 859
Verdipapirer	2 621 885	367 069	637 369	1 243 450	98 079	275 918	-	2 621 885
Ikke rentebærende eiendeler	1 817 525	1 817 525	-	-	-	-	-	1 817 525
Sum	8 795 503	2 184 605	3 356 840	2 880 061	98 079	275 918	-	8 795 503
Gjeld til kredittinstitusjoner	1 187 028	-	-	1 187 028	-	-	-	1 187 028
Innskudd fra kunder	2 125 362	-	-	2 125 362	-	-	-	2 125 362
Gjeld stiftet v/utst. av verdipapirer	711 175	-	-	711 175	-	-	-	711 175
Ikke rentebærende gjeld	3 531 814	3 531 814	-	-	-	-	-	3 531 814
Ansvarlig lånekapital	173 031	-	173 031	-	-	-	-	173 031
Egenkapital	1 067 093	1 067 093	-	-	-	-	-	1 067 093
Sum	8 795 503	4 598 907	173 031	4 023 565	-	-	-	8 795 503
Netto renteeksponering	-	(2 414 302)	3 183 809	(1 143 504)	98 079	275 918	-	-

Konsernet skal ha en moderat risikoprofil når det gjelder renterisiko knyttet til rentenetto. Konsernets utlån og finansiering er basert på flytende rentebetingelser, og det spekuleres ikke i renterisiko. Selskapene kan endre renten lovmessig og avtalerettslig. Hyppige endringer i rentenivå er imidlertid ikke praksis i kortbransjen. Innenfor privatmarked gjøres imidlertid normalt heving av utlånsrenten med 6 ukers varsel⁵. Innlånene reprises kvartalsvis basert på NIBOR. Påslag for renterisiko er beregnet basert på durasjon på eiendeler og gjeld og stresstest på 2 prosent renteendring.

7.6 FORSIKRINGSRISIKO

Forsikringsrisiko i skadeforsikring reflekterer risikoen vedrørende skadeforsikringsforpliktelser, herunder risikoene knyttet til dekningsomfang og de underliggende hendelser samt prosessene som benyttes i driften av institusjonen.

Forsikringsrisiko i livsforsikring reflekterer risikoen vedrørende livsforsikringsforpliktelser, og omfatter taps-potensial knyttet til dødelighetsrisiko, uførhetsrisiko, avgangsrisiko, katastroferisiko og kostnadsrisiko.

For å redusere forsikringsrisikoen har selskapet kjøpt betydelig reassuranse og det gjennomføres en årlig prosess knyttet til fastsettelse av reassuranse. For å redusere risikoen knyttet til reassurandørene har styret fastsatt rammer for risikospredning og krav til rating av reassurandørene. De kvartalsvise nettoavregningene til reassurandørene går via en beskyttet/adskilt klientkonto hos selskapets reassuransemegler. Kredittrisikoen mot reassurandørene er imidlertid betydelig redusert ved at all håndtering av løpende premie og skader skjer i Eika Forsikring AS

Fordringer og avsetninger vedrørende forsikring fremgår av tabellen under:

Beløp i tusen kroner	31.12.2012	31.12.2011
Avsetning for ikke opptjent premie, brutto	1 083 732	1 007 040
Erstatningsavsetning brutto	1 545 008	1 445 115
Sikkerhetsavsetning	233 692	218 407
Sum forsikringstekniske avsetninger	2 862 432	2 670 562
Gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie	301 383	218 725
Gjenforsikringsandel av brutto erstatningsavsetning	491 643	473 359
Gjenforsikringsandel av forsikringstekniske bruttoavsetninger	793 026	692 084
Fordringer på forsikringstagere	746 814	684 495
Fordringer på reassurandører	272	8 614
Sum fordringer på forsikringstagere og reassurandører	747 086	693 109

Avsetning til garantiordning og naturskadefond inntas i konsernets egenkapital. Per 31. desember 2012 utgjør avsetningene 172,5 millioner kroner.

Det er høy fokus på å sikre god kundeseleksjon til selskapet. Etablerte rutiner skal sikre dette gjennom bruk av søknadsskjema med spørsmål om tidligere skader og kundeforhold. Prisstruktur og vilkår skal bidra til å motivere skadeforebyggende tiltak.

Det gjennomføres en årlig prosess knyttet til fastsettelse av reassuranseprogram. Forslag til reassuranseprogram for kommende år behandles på styremøte før reassuranseforhandlingene starter.

Forsikringsrisiko var beregnet basert på Finanstilsynets stresstest 1.

⁵ Jf finansavtaleloven § 50 (3), når låntakeren er forbruker, kan endring av vilkårene settes i verk tidligst seks uker etter at institusjonen har sendt skriftlig varsel til forbrukeren om endringen. Kortere frist kan benyttes når renteendring skjer som en følge av at det er inntruffet en vesentlig endring i pengemarkedsrenten, obligasjonsrenten eller det generelle rentenivå for institusjonenes innlån.

7.7 STRATEGISK RISIKO OG FORRETNINGSRISIKO

Forretningsmessig risiko er risikoen for manglende samvariasjon mellom inntekter og kostnader over tid. Strategisk risiko er definert som risikoen for svekket lønnsomhet pga endringer i konkurranse, rammebetingelser, eksterne faktorer, etc.

Det er beregnet påslag for strategisk risiko knyttet til strategiske aksjeplasseringer basert på stresstest på 45 prosent verdifall av balanseførte verdier.

7.8 EIERRISIKO

Eierrisiko er risiko for at konsernet må rapportere negativt resultat fra sine datterselskaper og at konsernet må tilføre datterselskapene ny egenkapital.

Som morselskap i konsernet er Eika Gruppen AS eksponert for eierrisiko.

Utvikling i risiko og soliditet i selskapene inngår i konsoliderte tall. Konsernet har en beredskapsplan i forhold til å håndtere sviktende resultater og behov for egenkapital i datterselskapene. Gjennom årlig ICAAP og kvartalsvis risikorapportering gjennomgås status på kapitalbehov.

Overordnet styring og kontroll av risiko er beskrevet i kapittel 4 ovenfor.

7.9 OMDØMMERISIKO

Omdømmerisiko er risikoen for tap pga svekket omdømme gjennom negativ omtale.

Vurdering av tapsrisiko knyttet til omdømmetap må ses i forhold til troverdighet i markedet og oppslutning fra distributørene som påvirker salg. Dette evalueres under strategisk- og forretningsmessig risiko.

Omdømmerisiko er vesentlig for å sikre tilgang til fundingmarkedet til konkurransedyktige vilkår. Denne risikoen evalueres under likviditetsrisiko.

Omdømmerisiko inngår for øvrig implisitt i operasjonelle risikovurderinger hvor tiltak iverksettes avhengig av hvilke uønskede konsekvenser som forventes å inntreffe.

8. Solvens II

Kapitalkravene for Eika Forsikring AS er ikke regulert av Basel II regelverket, men av eget regelverk som er under utvikling internasjonalt, Solvens II. Eika Forsikring AS følger dette arbeidet, og har deltatt i undersøkelser som er foretatt som en del av Solvens II arbeidet (Quantitative Impact Studies). Gjeldende regelverk innebærer at det skal gjøres kapitalkravsberegning og solvensmarginberegning, samt rapportering av stresstester etter regler fra Finanstilsynet.

Solvens II -regelverket inneholder to typer kapitalkrav: Solvenskapitalkravet ("Solvency Capital Requirement" eller SCR), minstekapitalkravet ("Minimum Capital Requirement" eller MCR) og stiller også krav til gjennomføring av Egen Risiko og Solvens Analyse (ORSA).

Til grunn for beregning av solvens og kapitalkrav ligger Finanstilsynets stresstest som er en forenklet versjon av fremtidig beregningsmodell for Solvency II krav. Modellen er under utvikling og tilsynet foretar løpende justeringer av modellen. Solvens og kapitalberegninger (ORSA) for Eika Forsikring AS legger til grunn tilsynets til enhver tid siste modell som beste estimat for fremtidig regelverk.

Som forberedende arbeid til Solvens II er det gjennomført flere konsekvensberegninger (Quantitative Impact Studies - QIS) der forsikringsselskapene blir bedt om å beregne effekten av forslag til nytt regelverk. Eika Forsikring AS har deltatt i samtlige, den siste QIS5 ble gjennomført høsten 2010 basert på tall per 31.12.2009. Resultatene fra denne var relativt i samsvar med resultatene i Stresstest I.

Ettersom Stresstest I rapporteres kvartalsvis og kalibreres av tilsynet for å være i tråd med kommende solvenskrav har selskapet valgt å benytte denne for å evaluere kapitalisering, fremfor den mer komplette beregningsmodellen i QIS5.